

Теслюк Геннадій

к.т.н., доцент

Колбасін Олександр

к.т.н., доцент

Майстришин Роман

аспірант

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет
м. Дніпро

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Використання інновацій має істотний вплив на економічний розвиток країни в напрямі прискорення структурної перебудови економіки, підвищення її конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості й забезпечення фінансової безпеки країни у світовій економічній системі. Також питанням стратегічної важливості на сучасному етапі є забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, від реалізації якого залежать соціально-економічна динаміка, ефективність залучення у світовий поділ праці, можливості модернізації на цій основі національної економіки. Результатом інформаційного насичення й усвідомлення важливості інновацій для економічного розвитку країни стало створення державного регулятора, окремих департаментів, управлінь і відділів, пов'язаних з інноваційним розвитком, формування відповідної нормативно-правової бази й розробка Стратегії інноваційного розвитку України на 2010 - 2020 роки в умовах глобалізації ризиків. Формуванню позитивного інвестиційного клімату в Україні заважають наявність адміністративних аспектів регулювання інвестиційної діяльності, недосконала законодавча база, політична нестабільність у країні та низький рівень захищеності інвесторів. Вирішення саме цих питань сприятиме істотному поліпшенню інвестиційного клімату в Україні та збільшенню обсягів інвестицій в її економіку [2].

Основною проблемою на шляху створення інноваційної економіки є низька підприємницька діяльність вітчизняного бізнесу. Розв'язати цю проблему можна тільки за рахунок реалізації активної та послідовної державної політики. Важливе значення для розвитку інноваційної діяльності має її податкове стимулювання. У світовій практиці державного стимулювання інноваційної діяльності використовують дві форми інтерналізації - пільгове оподаткування і пряме державне фінансування витрат на наукові й науково - технічні роботи (ННТР). Наприклад, уряд США неодноразово виділяв кошти корпораціям «Інтел», «Боїнг», «Тексас Інструментс» у формі як держзамовлення, так і компенсації підвищених витрат на ННТР.

Узагальнення світового досвіду податкового стимулювання інноваційної

діяльності дає змогу виділити такі види пільг: списання витрат на проведення ННТР, що зменшує базу для розрахунку податку; інвестиційний податковий кредит; зниження податкових ставок для суб'єктів інноваційної діяльності; встановлення неоподаткованого мінімуму об'єкта оподаткування; звільнення від сплати окремих податків для венчурних фірм; вирахування з визначеної суми податку тощо[4].

Дані Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) свідчать, що дедалі більше країн застосовують податкове стимулювання інноваційної діяльності. Так, у 2006 році 20 країн, що є членами ОЕСР, надавали податкові пільги підприємствам, які проводили ННТР, тоді як у 1995-му їх було лише 12 (у 2004 - 18). За оцінками фахівців ОЕСР, у майбутньому кількість країн, що надаватимуть податкові пільги для інноваційної діяльності, значно збільшиться, одночасно зростатимуть і розміри пільг.

Одним із головних передумов успішності інвестиційної діяльності є низький рівень інфляції та передбачуваність рівня цін в економіці. Для цього необхідні, по-перше, контроль за доходами та видатками бюджету, а по-друге, розв'язання проблем боргового тягаря. Уряд та НБУ використовують досить мало інструментів для активного регулювання темпів зростання цін. Крім того, інфляційні очікування стимулюють відсутність середньострокового прогнозу щодо ціни на імпорتنі енергоносії. Також доцільно було б розробити механізм переливу фінансових ресурсів з галузей, де вони є у відносному надлишку (наприклад, експортоорієнтовані), у галузі, де є потреба в капіталі[3].

На сучасному етапі для України важливою є модернізація ринків капіталу, реформування депозитарної та біржової систем. Для цього створений при Кабінеті Міністрів України координаційно - моніторинговий комітет з питань модернізації інвестиційного середовища повинен визначити головні пріоритети у розв'язанні проблем прискореного розвитку інвестиційної інфраструктури, у сфері технологічного забезпечення та запровадження корпоративного фінансування.

Поряд з тим, важливими шляхами покращення інвестиційної діяльності є програми реструктуризації банківської системи, оскільки капітал українських банків становить приблизно 10 % від ВВП. Приплив інвестиційних капіталів через банківський сектор може позитивно вплинути на зростання і розвиток української економіки за рахунок ефекту присутності іноземних банків на вітчизняному ринку. Але НБУ має проводити зважену політику з метою підвищення рівня надійності банківської системи України, який є недостатнім для великих іноземних інституційних інвесторів. Серед негативів банківської системи зазначимо, по-перше, високу чутливість до міжнародних фінансових потрясінь через присутність великого обсягу іноземного капіталу в цьому секторі (в 2015 році - 7, 8 млрд. дол., у 2016-му - 25, 7 млрд. дол.), по-друге, збільшення споживчого кредитування без адекватної оцінки довгострокової кредитоспроможності позичальників, що становить загрозу надійності

банківської системи[1].

У перспективі важливим є створення механізму трансформування заощаджень в інвестиції, тому широкою підтримкою користується система гарантованих вкладів населення в комерційних банках. До того ж слід продовжувати ініціативи, спрямовані на розвиток іпотечного кредитування, що створює прозорий ринок кредитування, придбання особистого майна й активізує інвестиційні процеси в Україні.

Важливе значення мають також фінансові інструменти активізації інвестиційної та інноваційної діяльності. Восени 2016 року фінансова нестабільність в Україні поставила під загрозу досягнення всіх останніх років - довіру до національної грошової одиниці, стійкість фінансових ринків, нормальне функціонування системи фінансових посередників. З точки зору впливу на загальні параметри інвестиційної та інноваційної діяльності виділяють такі сегменти фінансового ринку: кредитний ринок, бюджетна політика та фондовий ринок.

У 2016 році обсяг інвестицій в основний капітал за рахунок коштів державного бюджету становив 11, 6 млрд. грн., а частка цього джерела в структурі інвестицій - 5, 0 %, зменшившись на 0, 6 процентного пункту проти показника попереднього року[5].

Специфіка теперішньої ситуації в країні полягає в тому, що необхідні зміни потрібно провести в якомога коротші терміни, оскільки Україна повинна забезпечити сприятливий інвестиційний клімат для бізнесу.

Список використаних джерел

1. Андропова, О. Ф. Трансфер технологій як інструмент реалізації інноваційної діяльності : монографія [Текст] / О. Ф. Андропова, А. В. Череп. – К. : Кондор, 2007. – 356 с.
2. Глухова, С.В. Сучасні підходи до визначення сутності інновацій [Текст] / С. В. Глухова // Економічний аналіз. Збірник наукових праць. – 2008. – Випуск 3 (19). – С. 82-84.
3. Голиков, А. П. Международные экономические термины : словарь - справочник [Текст] / А. П. Голиков, П. А. Черномаз. – К. : Центр учебной литературы, 2008. – 376 с.
4. Євтушевський, В. Становлення і розвиток інновацій у вищій школі [Текст] / В. Євтушевський, Л. Шаповалова // Вища освіта України. – 2006. – №2. – С. 62-66.
5. Житнецький, І. В. Економічна сутність інновацій та інноваційної діяльності в ринкових умовах господарювання [Текст] / І. В. Житнецький, Ю. Г. Левченко // Харч. пром-сть. – 2008. – № 7. – С. 117-121.

